

MIGRATIE, HOE BRENGT HET ONZE SAMENLEVING IN BEWEGING?

De laatste Nacht van de Wetenschap vond plaats in de Oude Gevangenis aan de UHasselt. Johan Wets (KU Leuven-HIVA) haalde een aantal stellingen aan, zoals: 'Internationale migratie is op zich geen probleem. Grootschalige niet of moeilijk te controleren migratie is dat wel.' Verder doorspekte hij zijn betoog met enkele quotes over migratie en maatschappelijke verandering. Zo sloot hij af met een citaat van de Schotse ondernemer Thomas Dewar: "Minds are like parachutes. They only function when open". Een uitnodiging voor een open en breed maatschappelijk debat.

Patrizia Zaroni (UHasselt) wilde het bewust niet over migratie hebben, maar wel over diversiteit. Migratie definieert groepen door hun afkomst in de ruimte, benadrukt wie er eerst was en wie later gekomen is en stuurt aan op een discussie rond verschillende rechten van die twee groepen, stelde ze. Ze duidde de problematisering van diversiteit als een wij-zij-tegenstelling en brak een lans voor het inclusiever maken van instituties als het onderwijs en de arbeidsmarkt.

Tijdens de rondetafelgesprekken kwamen de volgende onderwerpen aan bod:

- Migratie: waarom migreren mensen en welk effect heeft het op de samenleving?
- Inclusieve samenleving: hoe verklaren we ongelijkheid en discriminatie?
- Welke rol kan zingeving spelen in onze moderne samenleving?
- Hoe krijgen we armoede de wereld uit?
- Hoe kunnen we oorlog en geweld vermijden?

“DE CONSUMENT HEEFT INVLOED ALS HIJ BEPAALDE KEUZES WEL OF NIET MAAKT. ONDERZOEK KAN ONS TONEN WAT ALTERNATIEVE SYSTEMEN ZIJN WAAROP WE ONZE KEUZES KUNNEN BASEREN”



RODE DRADEN

Op het einde van de avond konden we deze bedenkingen optekenen:

Negatieve gevolgen voor mens en samenleving. Ongelijkheid, discriminatie, armoede en oorlog hebben allemaal negatieve gevolgen. Enerzijds voor de betrokkenen (psychologische schade, beperkte kansen, verlaagde levenskwaliteit), anderzijds voor de samenleving (criminaliteit, verminderde leefbaarheid in de stad, conflict en polarisering in de samenleving). In functie van het algemeen welzijn is het daarom van belang dat wetenschappelijk onderzoek de oorzaken, problemen en mogelijke oplossingen in kaart brengt.

Gezamenlijke opdracht. Vanuit onze waarden en normen voelen we aan dat discriminatie niet goed is, dat armoede opgelost moet worden, en dat we op een andere manier met elkaar zouden moeten omgaan. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid om wereldproblemen als oorlog, armoede en klimaatopwarming te onderzoeken en aan te pakken.

Polarisering. Tegelijk stellen we in de samenleving een sterke polarisering vast, met discriminatie, exclusie en wij-zij-denken. Er heersen veel stereotypen en vooroordelen, met als gevolg dat mensen een negatief beeld hebben van migranten, vluchtelingen, andere culturen ... Dat alles komt voort uit angst voor verandering en het onbekende, en uit onzekerheid. Die angst moeten we wegnemen. Media – zeker sociale media – maar ook het politieke discours spelen een belangrijke rol in het voeden van polarisering en angst. Wetenschappelijk inzicht in die dynamiek is belangrijk om dat tegen te gaan.

Openheid en verbinding als alternatief. Een alternatief ligt in het zien van de meerwaarde van culturele verschillen en in het zoeken naar de gelijkenissen en het openen van de dialoog tussen culturen, door naar elkaar te luisteren, elkaar te proberen begrijpen en verbinding te zoeken. Onderzoek zou concrete toepassingen van die houding moeten kunnen aanreiken, zodat we angst en polarisering kunnen tegengaan. **Hefboom in het onderwijs.** Door in te zetten op inclusie en kinderen intercultureel te vormen, kunnen we polarisering en onverdraagzaamheid tegengaan. Wetenschap kan inzicht bieden in hoe we dat in de praktijk kunnen brengen. **Onze invloed als consument.** Tot slot is het belangrijk dat we ons bewust zijn van de invloed van onze levensstijl op globale problemen zoals armoede, klimaatopwarming, conflict en oorlog. Oneerlijke handelsrelaties en onze consumptiemaatschappij hebben bijvoorbeeld grote gevolgen op al die vlakken. Dat wil ook zeggen dat we als consument invloed hebben als we bepaalde keuzes wel of niet maken. Als we anders willen handelen, is het belangrijk dat er wetenschappelijk onderzoek gebeurt naar alternatieve systemen, waar we ons op kunnen baseren.

Reflecties

De avond werd afgesloten met enkele beschouwingen van Johan Wets en Patrizia Zanoni op basis van wat zij doorheen de avond gezien en gehoord hadden. Zo benadrukte Patrizia Zanoni opnieuw de kracht van diversiteit, die we ook tijdens het event zagen. Het waren zeer boeiende gesprekken tussen mannen en vrouwen van verschillende leeftijden en met verschillende achtergronden. Ze onderstreepte ook de rol en verantwoordelijkheid van de overheid rond het inclusief maken van onze instituties.

Johan Wets gaf op zijn beurt aan dat respect een sleutelvariabele is als je kijkt naar integratie. Er wordt vaak gesproken over tolerantie, maar tolerantie veronderstelt een machtsrelatie. Respect voor andere mensen, andere ideeën, andere religies: dat gaat over gelijkwaardigheid.